

Årsmelding

Saltdal Eldreråd

2023

Kultur i Lavvo fremfor Saltdal Rådhus.

Eldrerådet 2023, ble valgt etter Kommunevalget i 2019, og har dermed avtjent sin «Verneplikt», for perioden 2020 - 2023. Denne årsmeldingen vil antagelig bære preg av det. Den vil også bære preg av at valgår ikke er som andre år, i denne sammenheng. Den kommunalpolitiske møteaktiviteten har en tendens til å bli prioritert bort, til fordel for valgkampen, i hvert fall etter avviklet sommerferie.

Dette gir selvsagt ringvirkninger for medvirkningsrådene. På slutten av denne årsmeldingen, legger vi inn noen betraktninger i forbindelse med valg av Eldreråd for perioden 2024 – 2027.

I 2023 har Eldrerådet bestått av:

Jan Erling Håkonsen, leder
Christian Næstby, nestleder
Rigmor Håkonsen
Gunnlaug Stormo
Lindis Pettersen
Tone Eldøen, politisk representant
Tora Wårheim Johansen, politisk representant

Generelt Året 2022:

Som nevnt i innledningen, så har aktiviteten i Eldrerådet vært preget av redusert politisk møteaktivitet som følge av valgkamp. Vi kan likevel si at året har inneholdt mange engasjementer, som vi kan liste opp med følgende overskrifter:

- Eldrerådet har avviklet 4 offisielle møter. Vi anbefaler alle å gå inn på hjemmesiden til Saltdal kommune. Der vil du finne oversikt over møter, med innkallinger og sakslister, samt protokoll fra møter når de er avviklet. Dette finner du under overskriften «Politikk». Hjemmesiden inneholder svært mye relevant informasjon for kommunens innbyggere. Bruk gjerne denne lenken for å ta en titt - <https://www.saltdal.kommune.no/>
- Eldrerådet har behandlet 33 saker, både politiske og referatsaker. Vi skal ikke gå inn på enkeltsakene i Årsmeldingen, men refererer til punktet over, hvor all informasjon finnes.
- Eldrerådet er representert i styringsgruppen for Velferdsteknologi. Det har vært avviklet et møte i 2023.
- Eldrerådet ble invitert til å være med i oppstarten av et gjenbruks prosjekt i kommunen.
- Eldrerådet har fortsatt sitt engasjement i Samarbeidsgruppa, gjennom intensjonsavtalen med Sanitetsforeninga, Røde Kors Omsorg og Pensjonistforeninga.

Møteaktiviteten og uttalelser 2023:

Som nevnt, så har Eldrerådet avviklet 4 offisielle møter. I tillegg så har både epost, telefon og SMS vært brukt, for å holde kontakt og gjøre avklaringer underveis. Vi opplever også dette året et godt samarbeid, både med det politiske og det administrative miljøet i kommunen.

Rutinene med at saksbehandler skal involvere Medvirkningsrådene ved saksetableringen, ser ut til å begynne å feste seg. Vi har lyst til å understreke at det gjør ingenting om vi får tilsendt noen saker for mye til uttalelse. Det er langt flere samfunnsområder som engasjerer eldre, enn «helse&sosiale» forhold.

Eldrerådet har gitt følgende uttalelser i 2023:

1. Den kulturelle spaserstokken.

Nordland Fylkeskommune

v/Fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse.

Bekymringsmelding, den kulturelle spaserstokken.

Saltdal Eldreråd har mottatt en bekymringsmelding fra Salten Kultursamarbeid. Bekymringsmeldingen gir et klart og begrunnet uttrykk for usikkerheten den kulturelle spaserstokken står ovenfor. Vi skal ikke gjenta dokumentasjonen som kommer frem i bekymringsmeldingen, men komme med noen synspunkter fra vårt ståsted.

Den Kulturelle Spaserstokken så sin spede begynnelse i det forsøksprosjektet som Norsk Kulturråd og daværende Sosial- og helsedepartementet gjennomførte i perioden 1996-1999, under navnet «*Kultur gir helse*». Dette utviklet seg videre frem til den svært vellykkete Spaserstokken vi kjenner til i dag.

De erfaringer vi har fra de fora vi deltar i, er at alle arrangementer i regi av den Kulturelle Spaserstokken er svært populære. Tilbudet på kulturelle arenaer og møteplasser generelt, er ikke proporsjonalt med økningen i den eldre befolkningen. Eldrerådet i Saltdal har inngått en intensjonsavtale med Røde Kors Omsorg, Sanitetsforeningen og Pensjonistforeningen, nettopp for å gjennomføre felles arrangementer som tilbud til de eldre. Men det hjelper lite om viktige tilbud reduseres eller forsvinner på andre arenaer.

Vi er overbevist om at det opprinnelige slagordet – «*Kultur gir helse*» - er like riktig, om ikke enda riktigere og viktigere enn den gangen det ble lansert. Derfor deler vi Salten Kultursamarbeid sin bekymring for det økonomiske grunnlaget Fylkeskommunen stiller opp med. Kultur generelt, og ikke minst på dette området, må ikke være en kostnad, men en investering i helse, trivsel og bolyst.

Vi ber derfor fylkesråden for kultur, miljø og folkehelse om å sørge for at den Kulturelle Spaserstokken ikke havner på krykker, og/eller i et konstant behov for intravenøs assistanse. Vi kan garantere at det vil glede svært mange eldre i distriktet, som gleder seg og ser frem til hvert eneste tilbud den Kulturelle Spaserstokken byr på.

Med vennlig hilsen

Saltdal Eldreråd

Rognan 16. mars 2023

Kopi: Salten Kultursamarbeid, Salten Regionråd.

Kommentar:

Etter dialog og innspill fra Kulturetaten, valgte vi å sende en uttalelse bredt til de beslutningsfora vi mente var relevante. Dette er også en sak som har fokus i Pensjonistforbundet. Vi ønsker å bidra til at dette tilbudet blir videreført også for kommende år.

Under dette punktet har vi lyst til å henvise til bildet på forsiden av årsmeldingen. Et hjertesukk relatert til tidligere uttalelser om Slipen Scene.

2. Økonomi og handlingsrom Saltdal Eldreråd.

Saltdal Kommune Administrasjonen

Handlingsrom og økonomi i Saltdal Eldreråd.

Saltdal Eldreråd er bevisst de utfordringer samfunnet står ovenfor når det gjelder helse- og omsorgstjenesten. Dette er utfordringer som også berører vår kommune. Eldrerådet ønsker å være en aktiv bidragsyter for å skape trygghet og trivsel i bygda.

Som kjent ble Medvirkningsrådene lagt inn under Kommuneloven fra 2019, noe som medførte at medlemmene av rådene har samme rettigheter og plikter som andre folkevalgte. Ny veileder for eldrerådene beskriver noe av det eldrerådene kan og bør engasjere seg i:

Eldrerådet kan behandle saker innen ulike områder, for eksempel:

- Årsbudsjett og økonomiplaner
- Plansaker, blant annet lokaliseringssaker, byutvikling, nærmiljøutvikling
- Transport og tilgjengelighet
- Boligutbygging og reguleringsaker
- Helse-, pleie og omsorg, herunder folkehelse og forebyggende tiltak
- Kultur, idrett og friluftsliv
- Frivillighetspolitikk
- Tilsynssaker
- Digitalisering
- Medvirkning og eldre som ressurs
- Årsmeldinger og rapporter fra etater innen saksområder som gjelder eldre
- Andre aktuelle saker

Saltdal Eldreråd finner det imidlertid lite tilfredsstillende å kun være en passiv «saksbehandler». Men innen Frivilligheten, som i alt ellers, så kommer man ikke langt uten

et visst økonomisk spillerom. Eldrerådet kan heller ikke søke om midler fra stiftelser eller fond, siden vi ikke er en egen organisasjon. Dette er en av grunnene til at vi i fjor inngikk en Intensjonsavtale om samarbeid med Røde Kors Omsorg, Saltdal Sanitetsforening og Saltdal Pensjonistforening. Dette har gitt oss muligheten til å gjennomføre en rekke tiltak som har blitt svært populære. Vi kan nevne Eldrelunsjen, bussturer og båtturer for eldre og ikke minst Møteplassen for de som har digitale utfordringer.

Vi satte stor pris på den imøtekommenhet som både Helse-/Omsorgsutvalget og Formannskapet viste, gjennom å gi sin tilslutning til Møteplassen, og et økonomisk tilskudd på kr 10.000, -.

Vi ønsker å videreføre det samarbeidet vi har fått etablert gjennom intensjonsavtalen. Vi har tro på at dette kan bære viktige og varige frukter til det beste for Saltdal Kommune. Skal imidlertid Eldrerådet være en likeverdig samarbeidspartner, så krever det at vi har en noe økonomi som kan inngå som vår egenandel i søknader om støtte, og ikke minst i driften av eksempelvis Møteplassen.

Vi ber derfor Saltdal Kommune om å øke det årlige tilskuddet til Eldrerådet, som over mange år har vært på kr 5.000, -. Vi ber også om at det tilskuddet vi fikk til Møteplassen på kr 10.000, -, legges inn som et årlig tilskudd.

Det digitale utenforskapet er betydelig, og vil være det i mange år fremover, samtidig som digitaliseringen av samfunnet bare øker i omfang. Vi ønsker også å videreutvikle dette tilbudet, til også å ha fokus på Velferdsteknologi. Velferdsteknologiske løsninger vil være et viktig hjelpemiddel for å møte utfordringene innen Helse og Omsorg.

Saltdal Eldreråd håper på en positiv behandling av vår henvendelse. Det vil gi Eldrerådet, og dermed Saltdal Kommune, muligheten til å utvikle en unik og spennende plattform for samarbeid, som skal jobbe aktivt og målrettet for Trivsel og Trygghet i Saltdal.

Med hilsen Saltdal Eldreråd.

Rognan, juni 2023.

Kommentar:

Eldrerådet er vel kjent med Kommunens anstrengte økonomi, men valgte likevel å sende dette innspillet. Vi har over tid, registrert verbale tilbakemeldinger som gir oss inspirasjon og lyst til å fortsette vårt engasjement for Trivsel og Trygghet for eldre i vår kommune. Det ble ekstra gledelig, når vi fikk tilbakemelding om økningen i vårt budsjett, fra 5.000,- til 15.000, -. Eldrerådet setter pris på invitasjon til å delta på Administrasjonsutvalgets behandling av budsjett og økonomiplan, og streamingen av dette møtet. Øvrige kommentarer i tilknytning til Budsjett 2024 og økonomiplan omtales ikke i denne årsmeldingen.

3. Stortingets forslag til avvikling av Eldreombudet.

Uttalelse til Stortinget.

«Avvikling av lov om eldreombud»

Sendt inn innen fristen – 12. april 2023 – kl 18:39.

Vi gamle i Norge opplever en stadig økende, og tidvis krevende oppmerksomhet. Den gir seg utslag på svært mange måter. Ikke minst relatert til Budsjettbehandlinger. Det være seg lokalt, regionalt eller nasjonalt. Begrepet Eldrebølgen er en omtale som vi definitivt ikke oppfatter som en heder og en ære i prosessen med å bli gammel.

Svært mange av oss har engasjert oss i frivilligheten på mange områder, ikke minst for å bidra til å opprettholde trygghet og trivsel for eldre. I vår kommune har dette resultert i et givende og formalisert samarbeid mellom Røde Kors Omsorg, Saltdal Sanitetsforening, Saltdal Pensjonistforening og Saltdal Eldreråd. Her har det Digitale Utenforskapet fått et sentralt fokus.

Det er ingen tvil, enten man vil eller ikke - om at digitaliseringen av samfunnet kommer til å øke i omfang i årene som kommer. Vår nasjon kommer til å mangle hender til å utføre alle de oppgaver vi trenger for å utvikle og vedlikeholde vårt velferdssamfunn. Uansett hvor varme og innsatsvillige de frivillige hender er, så vil det måtte gjøres store omstillingsgrep i offentlig sektor.

Selv om Medvirkningsrådene ble lagt inn under Kommuneloven fra 2019, så har vi eldre ingen formening om at påvirkningskraften kommer til å bli utslagsgivende. Og da slett ikke inn på den nasjonale beslutningsarena. I år går "Leve Hele Livet" reformen inn i sitt siste år, og skal avløses av "Bo Trygt" reformen.

I denne situasjonen, vil det etter vår mening vil det være meningsløst å avvike Lov om Eldreombud. Det stadig økende antall eldre i vårt land, burde tvert imot tale for en styrking av de eldres stemme. Det burde være åpenbart for både Storting og Regjering at aldring som fenomen, ikke kan avvikles. Det er en prosess vi unner alle å få lov til å oppleve.

Da må vi styrke de eldres stemme i samfunnet, ikke svekke den!

Kommentar:

Saltdal Eldreråd valgte å engasjere seg i debatten om Eldreombudet, fordi vi mente det var viktig å opprettholde et ombud innen dette området. Som kjent så hjalp ikke det i vesentlig grad, men vi fikk en positiv tilbakemelding fra Eldreombudet og Pensjonistforbundet.

4. Teknologi ambassadør ordningen i Statsbudsjettet.

I forkant av valgkampen 2023, avviklet Nordland Eldreråd en samling for Eldrerådene i kommunene. Saltdal Eldreråd var representert ved leder. Teknologiambassadør ordningen er etablert i et samarbeid mellom Pensjonistforbundet og Helsedirektoratet, og i stor grad finansiert over statsbudsjettet.

Siden Saltdal Eldreråd er særskilt opptatt av det digitale utenforskap, fant vi det riktig å foreslå en tekst til uttalelse i tilknytning til dette. Det kan legges til at både Pensjonistforbundets leder, Davidsen og Helse- og omsorgsminister Kjerkol var til stede på samlingen. Følgende forslag til tekst ble fremmet fra oss, og også enstemmig vedtatt av forsamlingen:

Nå avløses «Leve hele livet» reformen av «Bo trygt hjemme» reformen. Det er ingen tvil om at Velferdsteknologi i sin videste forstand, er en forutsetning for å håndtere de kommende utfordringene innen helse- og omsorgssektoren. Helse- og omsorgsdepartementet har støttet Pensjonistforbundet sin satsing på «Teknologi-ambassadører», både verbalt og økonomisk. Dessverre er den økonomiske støtten gradvis redusert. Jeg ønsker vi skal lage en uttalelse hvor vi ber om at støtten til dette viktige arbeidet videreføres, og gjerne økes - særlig med tanke på intensjonen i regjeringens «Bo trygt hjemme reform».

Kommentar:

I budsjettforslaget som ble fremlagt av Regjeringen, var ikke fortsatt støtte til dette medtatt. Men i budsjettbehandlingen i Stortinget kom det inn igjen. Det kan tilføyes at leder i Eldrerådet fungerer som Teknologiambassadør, og har også blitt invitert til å være med i Pensjonistforbundets ressursgruppe innen dette. Denne gruppa består av 6 personer fordelt over hele landet. Dett passer også svært godt inn under den aktiviteten vi deltar i på Møteplassen.

Styringsgruppe Velferdsteknologi:

Som nevnt i innledningen, så har det vært 1 møte i denne gruppa i 2023. Eldrerådets leder har etterlyst nytt møte. Eldrerådet håper på fortsatt representasjon i denne gruppa, da dette er et område vi synes er viktig å være engasjert og oppdatert i.

Prosjektgruppe Gjenbruk:

Eldrerådet ble invitert til å delta i dette prosjektet, generert av Iris Salten. Vi deltok i noen innledende møter, men ble ikke involvert i fortsettelsen av prosessen.

Samarbeidsgruppa «Trygghet og Trivsel i Saltdal»:

Saltdal Eldreråd har videreført sitt engasjement i samarbeidet med Røde Kors Omsorg, Sanitetsforeninga og Pensjonistforeninga gjennom 2023. Som kjent, så søkte Røde Kors om støtte til dette prosjektet fra Gjensidige stiftelsen, og fikk innvilget 132.000,-. I tillegg bidrar de fire samarbeidsgruppene med en egenandel på mellom 6 og 8.000, avhengig av planer og budsjett. Vi fikk også et tilskudd på kr 10.000,- til Møteplassen etter vedtak i Formannskapet, noe vi håper gjentar seg for neste år.

Vi kan oppsummere 2023 som et svært aktivt år. Alle arrangementer skal være gratis for eldre i kommunen, og skjer gjennom påmelding på Servicetorget. Her har vi lyst til å gi honnør til Servicetorget, på måten de stiller opp på. Ved utgangen av 2023, hadde vi gjennomført alle planlagte tiltak, med et overforbruk på noen få tusen. Vi kan kort ramse opp de tiltak som har blitt gjennomført i 2023.

Det faste lokalet til Møteplassen ligger til høyre i bildet.

Møteplassen.

Vi har hatt åpent på Møteplassen hver tirsdag gjennom året, med unntak av ferier og helligdager. Vi endret åpningstiden fra 13:00 - 15:00 til 11:00 – 13:00, da vi fant ut at det passer mer med Eldres tur til sentrum, og med bussforbindelser til resten av bygda. På grunn av vannskader i de faste lokalene, måtte vi flytte aktiviteten til Røde Kors stua.

Vi opplever ennå en viss tilbakeholdenhet blant eldre, for å møte opp. Dette har vi ambisjoner om å få gjort noe med, men vi avventer til vi er tilbake i våre faste lokaler, før vi setter i verk tiltak. Det er ingen tvil om at behovet er til stede, både det å avhjelpe det digitale utenforskapet, men ikke minst det å ha enda et tilgjengelig møtested, som er både trygt og sosialt.

Bussturer.

Vi har gjennomført totalt 5 bussturer i 2023. Alle bussturene har vært fulltegnet og med ventelister. Det er ingen tvil om at dette er svært populært og ettertraktet. De steder vi har besøkt dette året er –

- Revytur til Junkerdal. Dette ble gjort i samarbeid med «Junkerdal-revynen», som stilte med lokale og underholdning, inkludert musikk. Vi samarbeidsgruppa bidro med mat og drikke, samt premier til loddsalg. Her ble det satt opp to busser fra Rognan. Totalt var det satt en grense på 120 deltagere, begrenset av plassen på Øvre Saltdal Kulturhus. Selv om det var sprengkulde den dagen, så var arrangementet fulltegnet, og vel så det. Det var stor stemning under revyinnslagene, og dansen gikk livlig for seg etterpå. Arrangementet må betegnes som særdeles vellykket.

Full fart på Øvre Saltdal Kulturhus.

- Det ble arrangert busstur med omvisning på Luftfartssentret i Bodø. Det var innlagt omvisning og bespising på sentret. Turen var fullbooket med ca. 40 deltagere.
- En av våre turer gikk til Skaiti og Graddis, med guide og omvisning. Det ble servert lunsj på Graddis Fjellstue. Også denne turen må betegnes som vellykket og var også fulltegnet.
- En annen tur gikk til Beiarn, hvor siste del av turen var med guide. Vi hadde omvisning og besøk i Stavkirka, og lunsj hos Beiarvekst. Det viser seg ofte at det finnes perler i våre nabokommuner som er vel verdt et besøk.
- Høstens tur gikk til Styrkenes, eller Strøksnes som de fleste sier. Også denne omfattet omvisning og lunsj på stedet. I tillegg var det anledning til å kjøpe bringebær, eller å plukke selv. Det var en fryd å se alle som gjenopplevde gamle minner med bærplukking.

Båtturer

Dette var første gang vi prøvde oss på å arrangere tur ut på fjorden. I samarbeid med Båttforeninga, leide vi tre skøyter. Også denne turen ble svært raskt fullbooket. Det ble en fantastisk tur i et nydelig sommervær. Det blir garantert ikke siste gangen vi gjennomfører dette. Vi er sikre på at det var mange minner som ble vekket gjennom denne turen.

Pubkveld

Det var også første gang vi prøvde oss med å arrangere Pubkveld, som naturlig nok ble arrangert på Tørstn Pub. Her var det musikk med Hasselbussen og kulturelle innslag med Christian Næstby, som for øvrig er nestleder i Eldrerådet og leder av Saltdal Pensjonistforening. Det ble servert pizza og kaffe. Også dette arrangementet var svært populært. Det er verdt å bemerke at arrangøren ikke sponset alkoholservering.

Eldrelunsj, markering av Eldredagen.

Tradisjonen med å arrangere en lunsj med underholdning som markering av den Internasjonale Eldredagen, ble gjennomført i 2023 også. Arrangementet ble avviklet på Rognan Samfunnshus, og med god hjelp av Saltdal Kulturskole, og ikke minst «Innsats for andre», valgfag klassen ved Rognan Ungdomsskole. Lunsjen ble levert fra Nordnes.

Julebord.

Årets siste arrangement, og også nytt av året – var gratis Julebord på Nordnes. Også her ble det satt opp buss tilbud fra Rognan sentrum. Det var imidlertid plass til 60 deltagere, og arrangementet ble fullbooket med lang venteliste.

Utsikter inn mot 2024.

Det er ingen tvil om at det samarbeidet som ble etablert i juni 2022, gjennom en intensjonsavtale mellom Sanitetsforeninga, Røde Kors Omsorg, Pensjonistforeninga og Eldrerådet, har gitt resultater. Resultater som vi mener faller godt inn under paraplyen «Trivsel og Trygghet i Saltdal». Det gjenstår å avklare om nytt Eldreråd stiller seg bak intensjonsavtalen fra 2022.

Det ble besluttet i Samarbeidsgruppa at Saltdal Pensjonistforening skulle prøve å skaffe midler for 2024. Det ble gjort gjennom en søknad til gavefondet i Sparebank stiftelsen. I september fikk vi den gledelige meldingen om at vår søknad om støtte var fullt ut innvilget. Det vil si en sum på kr. 150.000, -. I tillegg kommer egenandel fra de fire samarbeidsparter, herunder en forventet kommunal støtte til Møteplassen, i likhet med fjoråret.

Valg av Eldreråd perioden 2023 – 2027.

Valg av nytt Eldreråd ble gjennomført i konstituerende møte i Kommunestyret, den 26. oktober 2023. Valget ble ikke gjennomført i henhold til vedtekter for Saltdal Eldreråd, fra 2008. Det vil bli gitt et innspill på dette til kommunestyret ved første anledning etter nyttår. I den forbindelse er det også fornuftig å legge frem forslag til reviderte vedtekter, siden de ikke er revidert etter at Medvirkningsrådene ble lagt inn under Kommuneloven i 2019.

Funksjon	Navn	Telefon
Leder	Jan Erling Håkonsen	91796498
Nestleder	Christian W. Næstby	90160887
Medlem	Else Marie Bjørnvoll	90522001
Medlem	Egil Hansen	90678944
Medlem	Randi Torland	99031067
Varamedlem	Rigmor Håkonsen	97030800
Varamedlem	Tone Eldøen	91396994
Varamedlem	Bjørnar Grønnslett	90923608
Varamedlem	Rutt Gustavsen	95910575
Politisk representant	Solveig Hansen	99388349
Vara 1	Lindis Pettersen	95166134
Vara 2	Roald Kristensen	41312349
Politisk representant	Arnfinn Johansen	96010570
Vara 1	Kjell Krüger	95224685
Vara 2	Håvard W. Johansen	93089876

Med dette takker Eldrerådet 2020 – 2023 for seg.